Açığa Satışta Aracı Kurum Hatası

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Danıştay 13. Daire	20.02.2025	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2024/2861	2025/861	SPKn 103, SPKn 105, V-65 Tebliğ 24-28, İYUK 49

ÖZET

Açığa satış yasağı bulunan payda hesapta olmayan payların satılması ve emirlerin açığa satış olarak iletilmemesi nedeniyle yatırımcıya verilen 1.921.326 TL SPK cezası, aracı kurum parametre hatası savunmasına rağmen hukuka uygun bulundu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/aciga-satis-yasagi-araci-kurum-hatasi-danistay-2025-861/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 13. Daire Başkanlığı 2024/2861 E. , 2025/861 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

D A N I Ş T A Y

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No:2024/2861

Karar No:2025/861

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ...

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) : ... Kurulu

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU: ... Bölge İdare Mahkemesi .... İdari Dava Dairesinin... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istem: 07/09/2021 ve 09/09/2021 tarihlerinde verilen satış emirlerinin açığa satış emri olarak girilmemesinin V-65 sayılı Sermaye Piyasası Araçlarının Kredili Alım, Açığa Satış ve Ödünç Alma ve Verme İşlemleri Hakkında Tebliğ'in 24. ve 28. maddelerine ve ... tarih ve ... sayılı Sermaye Piyasası Kurulu (Kurul) kararına aykırılık teşkil ettiğinin tespit edildiğinden bahisle, davacıya 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 103. ve 105. maddeleri uyarınca 2021 yılı için belirlenen üst limit olan 640.442,00-TL'nin iki kat artırılması suretiyle toplam 1.921.326,00-TL idari para cezası verilmesine ilişkin kısmı yönünden ... tarih ve ... sayılı Kurul kararının kendisiyle ilgili kısmının iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: .... İdare Mahkemesince verilen... tarih ve E:..., K:... sayılı kararda; Sermaye Piyasası Kurulu Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi Başkanlığı tarafından Kurula gönderilen ... tarih ve E... sayılı yazı ile ... Özel Sağlık Hizmetleri Ticaret A.Ş.'nin (...) 20/09/2021 tarihinde kayda alınan yazısında şirket yatırımcıları tarafından yoğun bir şekilde şikayetler geldiği, söz konusu şikayetlerin ortak noktasının belirli bir paylarının fiyatını baskılamak adına işlemler gerçekleştirmiş olunduğu ve gerçekleştirilen işlemlerle pay fiyatlarının aşağı yönlü zorlandığı, bu hususların kurul tarafından denetlenmesinin istenildiği, yapılan incelemede 07/09/2021 ve 09/09/2021 tarihlerinde davacı tarafından açığa satış yasağı kapsamında olan ... pay piyasasında açığa satış işlemleri gerçekleştirildiğinin belirlendiği, "Veri Raporlama" uygulaması üzerinden davacının 07/09/2021 ve 09/09/2021 tarihlerinde gerçekleştirdiği ... pay işlemlerine ilişkin işlem defteri kayıtları sorgusu yapılarak işlem dökümlerinin çıkarıldığı, 08/12/2021 tarihinde elektronik posta ile aracı kurumdan davacının 07/09/2021 ve 09/09/2021 tarihli işlem sonuç formları, cari ve menkul kıymet ekstreleri, portföy durum raporları, menkul kıymet virmanları dökümleri, çerçeve sözleşmeler ve ekleri ile konuya ilişkin açıklamalarının talep edildiği, aracı kurumun ... tarih ve ... sayı ile kayıtlı yazısı ile şirketleri nezdinde açığa satış işlemlerinde belirli bir iş akışına uyulduğu, yatırımcılarla imzalanan çerçeve sözleşmelerin akabinde yatırımcı hesaplarına açığa satış limiti tahsis edildiği, yatırımcıların bu limit dahilinde emir anında açığa satış emri olduğunu belirtmek kaydıyla açığa satış işlemi yapabildiği, açığa satışa konu pay senetlerinin ... Yatırım Kredi Komitesi tarafından Kurul ve Borsa İstanbul'un belirlediği paylar içerisinden seçildiği, açığa satışa kapanan pay senetlerinin sistemde güncellenerek tüm yatırımcı hesaplarında gerekli tanımlamaların yapıldığı, standart uygulamalarında açığa satışa kapatılan pay senetlerinde yatırımcıların emir gönderemediği, davacının ... pay senedinde yalnızca 07/09/2021 tarihinde saat 16:35:54'te 25.000 adedinde gönderilmiş bir açığa satış emrinin bulunduğu, pay senedinde açığa satış yasağı olduğundan bu emrin Borsa İstanbul tarafından kabul edilmediği ve işleme dönüşmediği, benzer bir sorunla karşılaşılmaması için davacının hesap parametrelerinin güncellendiği ve aynı sorunun tekrar yaşanmaması için kontrollerin yapıldığı, söz konusu sorunun yalnızca davacı özelinde gerçekleştiği, ilgili tarihlerde açığa satışa kapalı pay senetlerine açığa satış emirlerinin aracı kurum sistemi tarafından reddedildiği hususlarının ifade edildiği, ... Yatırım'ın... tarih ve ... sayı ile kayda alınan savunma yazısında özetle, "...'nın Şirketleri nezdinde hesap açılış tarihinin 01/10/2015 olduğu, 2019 yılının Ekim ayından itibaren aktif bir şekilde işlem gerçekleştirdiği, Şirketleri tarafından yapılan araştırmalarda yatırımcının sermaye piyasası suçları ve kabahatleri bakımından ihlaline rastlanmadığı, savunma talep yazımızda yer

alan açığa satışla ilgili mevzuat hükümleri ve Kurul kararları hakkında yatırımcıya 27/04/2021 tarihinde ilave bir bildirim yapıldığı ve yatırımcının bahsi geçen hususlarla ilgili bilgi sahibi olduğuna yönelik beyan verdiği, yatırımcının piyasada yoğun ve büyük çaplı işlemler gerçekleştiren bir profilde olduğu, yatırımcının işlemlerinin özel olarak takip edilebilmesi amacıyla hesaba 12/11/2019 tarihinde parametre tanımlaması yapıldığı, parametre sistemde açıldığında yatırımcının işlem dökümüne kolaylıkla erişim sağlanmasına yönelik bir fayda sağladığı, parametrenin açığa satış işlemleri bakımından herhangi bir işlevi olmadığı, uzmanlığımızca iletilen 08/12/2021 tarihi elektronik posta sonrasında Aracı Kurum yetkilileri tarafından yapılan incelemede 07/09/2021 tarihinde ...'nın sehven açığa satış tuşuna basarak vermiş olduğu 25.000 lot adedinde bir emrinin bulunduğunun görüldüğü, Kurulumuzca yapılan incelemenin de bu işlemle ilgili olduğunun düşünüldüğü, yatırımcının açığa satış yasağı olan bir payda açığa satış tuşuna basarak emir iletebilmesinin hesaba tanımlanan parametre kaynaklı bir aksaklık nedeniyle gerçekleştiği, ilgili parametrenin 08/12/2021 tarihinde müşteri hesabından kaldırıldığı, 07/09/2021 tarihinde 25.000 lot adedinde veriler açığa satış emri ile ilgili yatırımcı ile iletişime geçildiği, yatırımcının söz konusu durumun yanlışlıkla olduğunu taraflarına belirttiği, yatırımcının ilgili tarihlerdeki işlem hacminin büyüklüğüne bakıldığında girilmiş olan bir adet açığa satış emrinin yanlışlıkla verilmiş bir emir olduğu kanaatinin oluştuğu, ilgili payın açığa satış yasağı kapsamında olması nedeniyle emrin Borsa tarafından reddedildiği ve emre dönüşmediği...” hususlarına yer verildiği, davacının ... tarih ve ... sayı ile kayda alınan savurma yazısında özetle; “Uzun yıllardır piyasada işlem yapan bir yatırımcı olduğu, isminin herhangi bir manipülasyon olayında yer almadığı, piyasada kendi piyasa görüşü çerçevesinde bireysel hareket ederek yüksek hacimli işlemler yaptığı, mevcut durumda sadece ... Yatırım nezdinde işlem gerçekleştirdiği, savunma yazısına konu işlemlerini incelemek için ... Yatırım'dan bilgi ve belge talep ettiği, ilgili tarihlerde ... payında toplam 8.848.334 lot adedinde 58.971.625,00-TL hacim gerçekleştirdiği, işlem hacmi çok büyük olduğundan sistemin lot miktarlarını emir gönderim hızından daha geç güncellemesi neticesinde 07/09/2021 ve 09/09/2021 tarihlerinde eksi bakiyeye düştüğünü anladığı, söz konusu tarihlerdeki hesapta mevcut olmadan satılan pay işlemlerinin bilinçli olarak veya açığa satış yapma amacıyla yapılmadığı, yüksek hacimli işlemler gerçekleştirdiği için sistemde ufak gecikmeler yaşayabildiği, eksi bakiyenin sık ve hızlı işlem yapıldığı, bekleyen emirlerin ve işlemlerin sisteme geç yansıması sebebiyle oluşmuş olabileceğini düşündüğü, ilgili tarihlerde ... payında yaptığı işlem hacmi dikkate alındığında, tespite konu açığa satış miktarlarımın işlemlerin genelinin yanında çok küçük bir tutara karşılık geldiği, açığa satış işlemlerinin içeriğini ve bu işlemleri gerçekleştirmek istediğinde hangi yükümlülüklere tabi olacağının farkında alduğu, savunma talebi yazımızda yer verilen mevzuat hükümleri ve Kurul kararlarını da bildiği, işlemterinde bu hükümleri bilerek hareket ettiği, ... Yatırım'ın da açığa satış işlemleriyle ilgili 2021 yılında kendisine bildirim yaptığı, bildirimde yer alan hususların bilgisi dahilinde olduğuna yönelik ... Yatırım'a beyan verdiği, dolayısıyla bu hükümlere aykırılık teşkil edecek şekilde işlem yapma niyetinin olmadığı, açığa satış işlemi yapmak istediğinde bunu açığa satış tuşuna basma suretiyle gerçekleştirdiği, ancak ... açığa satışa kapalı bir pay olduğundan ve açığa satış yapma iradesi bulunmadığından açığa satış tuşuna basmadığı, 07/09/2021 tarihinde Borsa İstanbul'a gönderilen 25.000 lot adedinde açığa satış emrinin bir hata sonucu gerçekleştiği, yoğun seviyede işlem gerçekleştirirken arada bu şekilde hataların yaşanabildiği, ilgili işlemde açığa satış tuşuna yanlışlıkla bastığı, ... Yatırım'ın sistemlerinin de açığa

satışa kapalı paylarda hesapta olmayan payların satılmasına izin vermediği, ... Yatırım'ın 08/12/2021 tarihinde kendisiyle iletişime geçerek teknik bir sorundan bahsettiği, yaşanan teknik sorun nedeniyle açığa satış işlemlerinde sistemin uyarı vermediği, sorunun 08/12/2021 tarihinde giderildiğinin ifade edildiği, ilgili tarihten sonraki dönemler için yanlışlıkla dahi olsa açığa satışa yönelik emir iletilmesine tedbir alındığı...” hususlarına yer verildiği, davalı idare tarafından yapılan değerlendirme neticesinde davacının ve aracı kurumun savunmaları yerinde görülmeyerek davacı tarafından satışı yapılan sermaye piyasası aracının (...) tevdi edilebilecek durumda olduğuna ve satışa konu sermaye piyasası aracının takas tarihine kadar aracı kuruma iletileceğine ilişkin yazılı veya herhangi bir iletişim aracı ile (faks, telefon, elektronik ortam ve benzeri) verilmiş bir beyanın aracı kurum nezdinde bulunmamasının V-65 sayılı Sermaye Piyasası Araçlarının Kredili Alım, Açığa Satış ve Ödünç Alma ve Verme İşlemleri Hakkında Tebliğ'in 24. maddesine, verilen satış emirlerinin Borsaya açığa satış emri olarak iletilmemesinin V-65 sayılı Tebliğ'in 28. maddesine aykırılık teşkil ettiği kanaatine varılarak davacı hakkında 1.921.326,00-TL idari para cezası tesis edilmesine ilişkin... tarih ve .../... sayılı Kurul kararının tesis edilmesi akabinde anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı;

Kurul kararı kapsamında ... payı açığa satış işlemlerine konu olabilecek paylar arasında yer almadığı, davacı tarafından 07/09/2021 ve 09/09/2021 tarihlerinde gerçekleştirilen hesapta olmayan ... payların satılması işlemleri ile 07/09/2021 tarihinde saat 16:35:54'de doğrudan açığa satış emri olarak iletilen 25.000 adet açığa satış emri kapsamında davacı tarafından ... tarih ve ... sayılı Kurul kararına aykırı işlemler gerçekleştirildiği, davacı tarafından satışı yapılan sermaye piyasası aracının (...) tevdi edilebilecek durumda olduğuna ve satışa konu sermaye piyasası aracının takas tarihine kadar aracı Kuruma iletileceğine ilişkin yazılı veya herhangi bir iletişim aracı ile (faks, telefon, elektronik ortam ve benzeri) verilmiş bir beyanın aracı kurum nezdinde bulunmadığı, davacı tarafından gerçekleştirilen satış işleminin V-65 sayılı Tebliğ'in 24. maddesinin üçüncü fıkrasına ve 28. maddesi uyarınca aracı kurumların açığa satış işlemlerini Borsaya açığa satış emri olarak iletmesi gerekmekte olup, verilen satış emirlerinin Borsaya açığa satış emri olarak iletilmemesinin V-65 sayılı Tebliğ'in 28. maddesine aykırılık teşkil ettiği;

Davacı tarafından yapılan işlemlerin saliseler ile ölçülebilecek kadar kısa süreli olduğu, aracı kurumun hatası sebebiyle dava konusu olayın meydana geldiği ve işlemlerin sehven gerçekleştirildiği noktasında iddialar ileri sürülmekteyse de mevzuat hükümleri ve Kurul tarafından açığa satış işlemlerine yönelik alınan kararlar aracı kurumların yanı sıra yatırımcılar nezdinde de bağlayıcı olduğundan ve V-65 sayılı Sermaye Piyasası Araçlarının Kredili Alım, Açığa Satış ve Ödünç Alma ve Verme İşlemleri Hakkında Tebliğ’in 28. maddesinde, “Müşteri ve aracı kurum, yapmakla yükümlü oldukları her bir açığa satış bildiriminden dolayı ayrı ayrı olarak Tebliğ hükümlerine aykırılıktan sorumludurlar.” düzenlenmesine yer verildiği ve Kurul kararları hakkında davacıya 27/04/2021 tarihinde ilave bir bildirim yapıldığı ve davacının bahsi geçen hususlarla ilgili bilgi sahibi olduğu, dolayısıyla davacının anılan iddialarına itibar edilmediği;

Bu durumda, davacı tarafından satışı yapılan sermaye piyasası aracının (...) tevdi edilebilecek durumda olduğuna ve satışa konu sermaye piyasası aracının takas tarihine kadar aracı kuruma iletileceğine ilişkin yazılı veya herhangi bir iletişim aracı ile (faks, telefon, elektronik ortam ve

benzeri) verilmiş bir beyanın aracı kurum nezdinde bulunmamasının V-65 sayılı Tebliğ'in 24. maddesine, verilen satış emirlerinin Borsaya açığa satış emri olarak iletilmemesinin anılan Tebliğ'in 28. maddesine aykırılık teşkil ettiği gerekçesiyle idari para cezası verilmesine ilişkin dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle, dava konusu işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: ... Bölge İdare Mahkemesi .... İdari Dava Dairesince; istinaf başvurusuna konu İdare Mahkemesi kararının usul ve hukuka uygun olduğu ve davacı tarafından ileri sürülen iddiaların söz konusu kararın kaldırılmasını sağlayacak nitelikte görülmediği belirtilerek 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca istinaf başvurusunun reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI: Davacı tarafından, sermaye piyasasında çok fazla işlem yapmasından dolayı yazılımsal olarak aksaklık yaşandığı, açık pozisyon olarak çevrimiçi emir vermediği halde sisteme yansımadığı, aracı kurumun kusuru sebebiyle dava konusu olayın meydana geldiği, 07/09/2021 tarihli alımda davacının eksi bakiyeden pozitif bakiyeye geçmesinin 17 salise sürdüğü, birden çok işlendiği için cezasının arttırılmasının yersiz olduğu, tüm olayların iki gün boyunca sürdüğü, davacının bu süre zarfında açığa satış yasağına aykırı hareket ettiğinden haberinin olmadığı, aracı kurumun kusuru sebebiyle cezalandırılamayacağı, idari para cezasının alt sınırdan verilmemesinin ölçülülük ilkesini ihlal ettiği, hukuka aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI: Davalı idare tarafından, Açığa satış düzenlemelerine aykırı olarak gerçekleştirilen satış işlemlerinin, hem sağlıklı fiyat oluşumunu bozması, hem piyasada fiyat dalgalanmalarına yol açması, hem de kurallara uygun işlem yapan diğer yatırımcıların haklarının korunması zorunluluğu nedeniyle Kurul ve Borsa gözetim birimleri tarafından yakından izlendiği, açığa satış düzenlemelerine uymadığı ortaya konan davacı tarafından iki ayrı aracı kurum üzerinden zamana yaygın olarak 37 farklı günde, 18 farklı payda, en az 57 defa gerçekleştirilen usulsüz açığa satış işlemlerine yönelik tesis edilen idari para cezasının, sermaye piyasalarının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir şekilde işlemesine, gerekse kurallara uygun işlem gerçekleştiren diğer yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunmasına hizmet ettiği, temyize konu kararın hukuka uygun olduğu belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ...'İN DÜŞÜNCESİ: Temyiz isteminin reddi ile usul ve yasaya uygun olan Bölge İdare Mahkemesi kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 17. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca davacının duruşma istemi yerinde görülmeyerek gereği görüşüldü:

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Bölge idare mahkemesi kararlarının temyizen bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı halinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacının temyiz isteminin reddine,

2. Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun reddi yolundaki ... Bölge İdare Mahkemesi... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı temyize konu kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, anılan kararın ONANMASINA,

3. Temyiz giderlerinin istemde bulunan üzerinde bırakılmasına,

4. Posta giderleri avansından artan tutarın davacıya iadesine,

5. 2577 sayılı Kanun'un 50. maddesi uyarınca, bu kararın taraflara tebliğini ve bir örneğinin de ... Bölge İdare Mahkemesi.... İdari Dava Dairesine gönderilmesini teminen dosyanın... İdare Mahkemesine gönderilmesine, 20/02/2025 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.